

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**ŠKOLSKO NATJECANJE U POZNAVANJU
KLASIČNIH JEZIKA**

**u kategoriji
GRČKI JEZIK**

**za
KLASIČNE GIMNAZIJE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	25
	15
	10
	50

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 12. veljače 2025.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Herodot, *Povijest*, 1.183 - 1.184

Opis hrama u Babilonu

Ἔστι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱεροῦ¹ καὶ ἄλλος κάτω² νηός³, ἔνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἐνὶ κατήμενον⁴ χρύσειον, καὶ οἱ⁵ τράπεζα μεγάλη παρακέεται⁶ χρυσή, καὶ τὸ βάθρον οἱ⁷ καὶ ὁ θρόνος χρύσεος ἐστί· καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι⁸, ταλάντων ὀκτακοσίων χρυσίου⁹ πεποιήται¹⁰ ταῦτα. Ἐξω¹¹ δὲ τοῦ νηοῦ βωμός ἐστι χρύσεος, ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμός μέγας, ἐπ' οὗ θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων¹². ἐπὶ γὰρ τοῦ χρυσοῦ βωμοῦ οὐκ ἔξεστι θύειν ὅτι μὴ γαλαθηνὰ μούνα¹³, ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος¹⁴ βωμοῦ καὶ καταγίζουσι λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα ἔτεος¹⁵ ἑκάστου οἱ Χαλδαῖοι τότε ἐπεὰν τὴν ὀρτὴν ἄγωσι¹⁶ τῷ θεῷ τούτῳ. Ἦν δὲ ἐν τῷ τεμένει τούτῳ ἔτι τὸν χρόνον ἐκείνον καὶ ἀνδρῶν δυνάδεκα¹⁷ πηχέων χρύσεος στερεός·

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

τῆς δὲ Βαβυλῶνος ταύτης πολλοὶ μὲν κου καὶ ἄλλοι ἐγένοντο βασιλέες¹⁸, τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοις¹⁹ λόγοισι μνήμην ποιήσομαι²⁰, οἱ τὰ τείχεα²¹ τε ἐπεκόσμησαν καὶ τὰ ἱρά, ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο. Ἡ μὲν πρότερον ἄρξασα, τῆς ὕστερον γενεῇσι πέντε πρότερον²² γενομένη, τῇ οὐνομα ἦν Σεμίραμις, αὕτη μὲν ἀπεδέξατο χώματα²³ ἀνὰ τὸ πεδῖον ἐόντα ἀξιοθέητα²⁴, πρότερον δὲ ἑώθεε²⁵ ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδῖον πᾶν πελαγίζειν.

¹ ἱρόν, -οῦ, τό - svetište

² κάτω (s gen.) - poveži s τοῦ ἱεροῦ

³ vidi ναός, ὁ

⁴ ἐνὶ (vidi ἐννέμι) = ἐνεστι; κατήμενον - prevedi postavljen (sc. ἄγαλμα)

⁵ οἱ = αὐτῶ

⁶ παρακέεται = παράκειται (+ dat.) spoji s οἱ

⁷ οἱ = αὐτῶ (sc. ἐστί); prevedi on ima

⁸ οἱ Χαλδαῖοι - Kaldejci

⁹ vidi χρυσός, ὁ

¹⁰ πεποιήται - prevedi je načinjeno

¹¹ Ἐξω - ispred

¹² τὰ τέλεα τῶν προβάτων - prevedi odrasla sitna stoka

¹³ ὅτι μὴ γαλαθηνὰ μούνα - prevedi osim same mladunčadi

¹⁴ μέζονος = μείζονος

¹⁵ ἔτεος = ἔτους

¹⁶ ἄγωσι - prevedi svetkuju

¹⁷ δυνάδεκα = δώδεκα

¹⁸ βασιλέες = βασιλεῖς

¹⁹ Ἀσσύριος, 3 - asirski

²⁰ μνήμην ποιεῖν - spomenuti

²¹ τείχεα = τείχη

²² γενεῇσι πέντε πρότερον - prevedi pet

pokoljenja prije (sc. τῆς ὕστερον ἄρξασα)

²³ χώμα, -ατος, τό - nasip

²⁴ vidi ἀξιοθέατος, 2.

²⁵ prevedi običavala je

maks. 20

[illegible]

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	maks. 5
--	----------------

1. Što su gradili babilonski kraljevi?

A građevine i zidine

B svetišta i zidine

C građevine i svetišta

	maks. 1
--	----------------

2. Koliko se ženskih vladara spominje imenom?

A njih dvije

B samo jedna

C više njih

	maks. 1
--	----------------

3. Kad je vladala Semiramida?

A pet stoljeća prije druge kraljice

B pet stoljeća poslije druge kraljice

C pet stoljeća prije drugog kralja

	maks. 1
--	----------------

4. Što je podigla Semiramida?

A nasipe

B zidine

C hramove

	maks. 1
--	----------------

5. Što je rijeka običavala?

A stvarati močvare

B uništavati usjeve

C plaviti ravnicu

	maks. 1
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR**maks. 15**

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Kako glasi akuzativ jednine imenice **ὁ Ζεύς**?**maks. 1**2. Kako glasi pridjev **μεγάλη** u istom padežu i broju, ali u muškom rodu?**maks. 1**3. Kako glagol **ἔλεγον** iz teksta glasi u futuru, u istom licu, broju i stanju?**maks. 1**4. Kako oblik **ταῦτα** iz teksta glasi u istom padežu, ali suprotnom broju?**maks. 1**5. Kako glasi superlativ ako je komparativ **μείζων**?**maks. 1**6. Kako glagol **ἦν** iz teksta glasi u suprotnom broju, a istom licu i vremenu?**maks. 1**

7. Kako nazivamo tehniku izvedbe kipova od zlata i bjelokosti?

maks. 1

8. Kako se zove znanost koja se bavi utvrđivanjem vremenskog slijeda pojedinih događaja?

maks. 19. Koji antički geografski pojam u prijevodu znači *međurječje*?**maks. 1**

10. Koja je riječ u antici označavala mjeru za masu, a danas znači iznimnu darovitost na određenom području?

maks. 1

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

11. Što je, s obzirom na naglasak, imenica **ὁ βωμός** u genitivu jednine?

A paroksitona

	maks. 1
--	----------------

B perispomena

C properispomena

12. Što se odnosi na imenicu **τράπεζα** u tekstu?

A dva atributa

	maks. 1
--	----------------

B jedan atribut i jedna apozicija

C dvije apozicije

13. Kako glasi imenica **τοῦ ναοῦ** u istom padežu, ali u suprotnom broju?

A τῶν νέων

	maks. 1
--	----------------

B τῶν ναῶν

C τοῖς ναοῖς

14. Koliko iznosi zbroj brojeva iz prvog teksta?

A 812

	maks. 1
--	----------------

B 1012

C 1812

15. Kojim grecizmom nazivamo osmerokut?

	maks. 1
--	----------------

A oktopod

B oktaedar

C oktagon

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

	maks. 10
--	-----------------

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Kojim latinskim izrazom Ciceron naziva Herodota?

	maks. 1
--	----------------

2. Pod kojim je imenom poznat ustanak maloazijskih Grka neposredno prije grčko-perzijskog sukoba?

	maks. 1
--	----------------

3. Koje se čudo antičkog svijeta veže uz kraljicu spomenutu u tekstu?

	maks. 1
--	----------------

4. Čije je remek-djelo Zeusov kip od zlata i bjelokosti iz Olimpije?

	maks. 1
--	----------------

5. Koje se čudo antičkog svijeta nalazilo u Herodotovom rodnom Halikarnasu?

	maks. 1
--	----------------

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

6. Na području koje se današnje države nalazio Babilon?

	maks. 1
--	----------------

A Iraka

B Izraela

C Jordana

7. U kojoj je grčkoj koloniji umro Herodot?

A Turij

B Halikarnas

C Sibaris

	maks. 1
--	----------------

8. Kako se naziva treća knjiga Herodotove *Povijesti* koja nosi naziv po Muzi zaštitnici komedije?

A Klio

B Melpomena

C Talija

	maks. 1
--	----------------

9. Koju zemlju Herodot **nije** posjetio tijekom svojih putovanja?

A Egipat

B Indiju

C Skitiju

	maks. 1
--	----------------

10. Koji je perzijski kralj želio osvetiti svoga oca nakon poraza kod Maratona 490. pr. Kr.?

A Kserkso

B Darije

C Artakserkso

	maks. 1
--	----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Ἔστι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱεροῦ...κάτω	U Babilonu ispod svetišta postoji (je)	1
καὶ ἄλλος νηός,	i drugi hram,	1
ἐνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς... χρύσειον	gdje veliki zlatni Zeusov kip	1
ἐνι κατήμενον,	se unutra nalazi postavljen,	1
καὶ τὸ βᾶθρον οἱ καὶ ὁ θρόνος χρύσεος ἐστί·	on ima i klupu i zlatno prijestolje:	1
καὶ οἱ τράπεζα μεγάλη παρακέεται χρυσῇ,	i pokraj njega stoji veliki zlatni stol	1
καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι,	i kako su pričali Kaldejci,	1
ταλάντων ὀκτακοσίων χρυσίου πεποιήται ταῦτα.	to je načinjeno od osam stotina talenata zlata.	1
Ἐξω δὲ τοῦ νηοῦ βωμός ἐστι χρύσεος,	Ispred hrama je zlatni žrtvenik,	1
ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμός μέγας,	postoji i drugi veliki žrtvenik,	1
ἐπ' οὗ θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων·	na kojem se žrtvuje odrasla sitna stoka:	1
ἐπὶ γὰρ τοῦ χρυσοῦ βωμοῦ	naime na zlatnom žrtveniku	1
οὐκ ἔξεστι θύειν	nije moguće (dopušteno) žrtvovati	1
ὅτι μὴ γέελαθηνά μούνα,	osim same mladunčadi,	1
λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα ἔτεος ἑκάστου	tisuću talenata tamjana svake godine	1
ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος βωμοῦ καὶ καταγίζουσι οἱ Χαλδαῖοι	na većem žrtveniku također (i) spaljuju Kaldejci	1
τότε ἐπεὰν τὴν ὀρτὴν ἄγωσι τῷ θεῷ τούτῳ.	tada kad svetkuju svetkovinu tome bogu.	1
Ἦν δὲ ἐν τῷ τεμένει τούτῳ	A bijaše u tom gaju	1
ἔτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον	još u ono doba	1
καὶ ἀνδριάς δωδέκα πηχέων χρύσεος στερεός·	i zlatni čvrsti kip od (visok) dvanaest lakata.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 - B; 2 - B; 3 - A; 4 - A; 5 - C

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 - τὸν Δία; 2 - μέγας; 3 - λέξουσιν; 4 - τοῦτο; 5 - μέγιστος; 6 - ἦσαν; 7 - hrizelefantinska tehnika / hrizelefantina; 8 - kronologija; 9 - Mezopotamija; 10 - talen(a)t; 11 - B; 12 - A; 13 - B; 14 - C; 15 - C

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 - pater historiae; 2 - jonski; 3 - Semiramidini viseći vrtovi; 4 - Fidijino; 5 - Mauzolej; 6 - A; 7 - A; 8 - C; 9 - B; 10 - A